

PROF. DR. DARKO RADINJA (11. 1. 1927–9. 12. 2016)

Bogato geografsko življenjsko popotovanje je decembra 2016 sklenil spoštovani in cenjeni sodelavec našega Oddelka za geografijo Filozofske fakultete, prof. dr. Darko Radinja, redni in zaslužni profesor Univerze v Ljubljani.

Brez dvoma je bil prof. dr. Darko Radinja eden tistih univerzitetnih profesorjev, ki se je zaradi izjemnih pedagoških, znanstveno-raziskovalnih dosežkov in občečloveških vrlin neizbrisno zapisal med vodilne, inovativne ustvarjalce snovanja, širjenja in poglobljanja mnogoterih vsebinskih polj slovenske geografije. Za številne slovenske geografinke in geografe pa se je prof. Radinja osebno čvrsto zapisal tudi med najbolj odgovorne, tankočutne, a hkrati strokovno, znanstveno zahtevne učitelje in mentorje enciklopedičnega ter celostnega geografskega in interdisciplinarnega horizonta. Celotno njegovo geografsko utirjeno življenjsko pot kodno označuje naravnost pedantna skrb, prizadevanje za jasno in vsebinsko geografsko terminološko, pedagoško in znanstveno neoporečno sporočilno poslanstvo.

Prof. Radinja je jasno in premočrtno geografsko poslanstvo začel na takratni ljubljanski Prirodoslovno-matematični fakulteti, kjer je leta 1952 zaključil s hkratnim študijem C predmeta (fizika z meteorologijo), B predmeta (etnologija) in geografije kot A predmeta. Tudi sam izbor predmetov, torej tako naravoslovne kot družboslovno-humanistične usmeritve, nedvoumno kaže na njegov trdni namen, da se strokovno usposobi za široko, celovito in sistemsko razumevanje razmerja med človekom in naravo, geografskim okoljem, naravnih in družbenih silnic strukture in razvoja Zemljinega površja, sestavin geosfere. Za njegovo izjemno pedagoško osebnostno rast in s tem povezano kasnejše izvrstno prenašanje pedagoških vrlin na mlajše generacije geografink in geografov je pomembno, da se je takoj po diplomu zaposlil kot gimnazijski profesor v Ljubljani. Leta 1959 pa se je zaposlil na takratnem Geografskem inštitutu Prirodoslovno-matematične fakultete, ki se je kasneje preoblikoval in nadgradil v Oddelka za geografijo Filozofske fakultete v Ljubljani. Leta 1960 je postal asistent in kasneje predavatelj za Matematično geografijo s kartografijo in Splošno fizično geografijo. Torej je bilo najprej v ospredju njegovega pedagoškega in znanstvenega geografskega poglobljanja splošnejše fizičnogeografsko polje, pa tudi problematika metodike geografskega pouka, torej t. i. šolske geografije. Prav navezanost in zgodnje prepoznavanje velikega pomena šolske geografije je bil razlog, da se je lotil izdajanja strokovnega geografskega glasila Geografski obzornik, ki ga je v obdobju 1953–1960 uspešno kot urednik urejal in strokovno dograjeval. V obdobju 1985–1996 pa je urejal Geografski vestnik,

osrednjo slovensko geografsko revijo. Doktoriral je leta 1965, že leta 1966 pa je bil izvoljen za docenta za fizično geografijo. Svoje znanje je dopolnil z enoletnim bivanjem (1967/1968) na moskovski in leningrajski univerzi, poglobljajal se je v geomorfološke in hidrogeografske vsebine. Leta 1972 je postal izredni in leta 1983 redni profesor za fizično geografijo na Oddelku za geografijo FF v Ljubljani. Oddelku za geografijo FF je ostal zvest vse do svoje upokojitve leta 1996.

Prof. Radinja je slovensko geografijo ključno, s sebi lastno znanstveno prepričljivostjo, posebej zaznamoval na področju geografske teorije in terminologije, šolske geografije, geomorfologije, hidrogeografije in varstva geografskega okolja. V vseh naštetih, njegovih temeljnih vsebinskih poljih, je pustil lasten, v številnih konkretnih geografskih raziskovalnih metodološko in vsebinsko inovativni znanstveni pečat. Njegov znanstveni jezik je jasen, presoja virov kritična, ne pa kritizerska, metodologija sistemsko zasnovana, konkretni znanstveni rezultati in delovne hipoteze kvantitativno preverljivi.

Njegov znanstveno-raziskovalni in pedagoški opus je izjemno širok, saj je nastal v več desetletjih vztrajnega, ustvarjalnega prebiranja literature, terenskega in laboratorijskega dela, pisanja člankov, učbenikov, soočanja dobljenih rezultatov na številnih znanstvenih in strokovnih posvetih, na razburljivih in tehtnih okroglih mizah, kjer se je pogosto prof. Radinja izkazal kot besedno, terminološko in seveda vsebinsko briljanten, kritičen in samokritičen znanstvenik.

Praktično nemogoče je strokovno dovolj prepričljivo in korektno iz okoli 300 bibliografskih enot iz obdobja 1951–2005 izpostaviti ključne znanstvene dosežke prof. Radinje, na primer iz problematike fluvialne, kraške geomorfologije in procesov zakrasevanja, rečnih režimov, izdelave metodologije in raziskav slovenskih poplavnih pokrajin, priprave celotne metodologije in konkretnih raziskovanj vodnih obratov na slovenskih vodnih tokovih, njegovih pronicljivih in z geografskega vidika modelno inovativnih, pokrajinsko sistemskih raziskav degradacije naših rek, jezer in onesnaženih slovenskih pokrajin, kmetijskega obremenjevanja, snovanja in uspešnega razvijanja geografskega predmeta Varstva geografskega okolja, snovanja in vodenja fizičnogeografskega laboratorija itd.

A prof. Radinja ni bil le odličen znanstvenik in raziskovalec, bil je tudi pronicljiv teoretik na področju geografske metodike in didaktike. Brez kakršnega koli pretiravanja lahko v imenu številnih njegovih nekdanjih študentk in študentov, magistric in magistrrov, doktorandk in doktorandov zapišemo naslednje: prof. Radinja se po sistematiki, jasnosti, argumentaciji, terminološki preciznosti in privlačnemu, niti malo dolgočasnemu slogu podajanja, brezprizivno uvršča v sam vrh univerzitetnih geografskih predavateljev. Njegova predavanja, na katera se je vsakokratno vestno in odgovorno pripravljajal, so bila in so še vedno za vse nas enkratni didaktični vzor. Predavanja prof. Radinje so potekala praktično brez uporabe pisnega gradiva, njihov dobesedni zapis pa bi bil pravzaprav enak kakovostnemu poglavju iz univerzitetnega učbenika. Podobno velja za njegove razlage na terenu, kjer je s tehtnimi in jasnimi besedami obrazložil ne le sedanjo podobo obravnavanega geografskega območja, temveč tudi besedno pričaral pretekle naravne in antropogene pokrajinske procese, njihov vpliv na sedanjo podobo in strukturo geografskega območja, ki smo ga spoznavali, preučevali.

Prof. Radinja nikoli ni skoparil s časom za osebne razgovore, vedno si je vzel veliko časa, tako na primer za ustne izpite, ki so praviloma trajali vsaj kakšno uro, lahko pa tudi krepko več! Prav tako je bil potrpežljiv in poln koristnih nasvetov tudi na pogovorih glede kakovostnejše izdelave seminarских, diplomskih, magistrskih del, doktorskih disertacij. Nobena posebnost ni bila, da je se je na primer konzultacija pri problematiki doktorske disertacije po štirih, petih urah v njegovi fakultetni sobi še živahno nadaljevala na hodniku oddelka, vse do izhoda s Filozofske fakultete. Kdo je imel pri zaključkih maratonskega, intelektualno izčrpajočega in iskrivega razgovora več svežine, kandidat ali mentor prof. Radinja, pa res ni potrebno navesti!

Z absolutno doslednim osebnim vztrajanjem na geografskem znanstvenem mišljenju, premišljanju in vedenju nas je prof. Radinja znanstveno in pedagoško moralno krepko zavezal k zahtevnemu argumentiranemu iskanju poti razumevanja geografske, pokrajinske stvarnosti. Morda je ključna sporočilna nota geografskega življenjskega poslanstva prof. Radinje prav v tem, v njegovi izrazito prepoznavni dvojni, znanstveno-učiteljsko geografski DNK vijačnici.

Žal prof. Radinje fizično ni več med nami, nenadoma se je od svojih najdražjih, od svoje geografske življenjske sopotnice, prof. Radinjeve, poslovil na njemu lasten način: v tihem, od sodobnega vrveža zavestno izbranem, odmaknjenem bohinjskem kotu Fužinskih planin, kjer je vse do dobesedno zadnjega trenutka opravljal tudi geografsko terensko poslanstvo. A v geografski dediščini bo ostal duhovno trajno zasidran preko njegovih zapisanih in izrečenih besed, ki bodo še naprej bistrile in plemenitile naše misli, zamisli in namene.

Dušan Plut